

แนวคิการรณรงค์ตรวจเอชไอวี 1 กรกฎาคม 2568

“เอชไอวี ตรวจเร็ว รู้ทัน ป้องกันได้ ตรวจได้ด้วยตนเอง”

ร่วมรณรงค์สร้างความตระหนักตลอดเดือนกรกฎาคม

กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม กำหนดให้วันที่ 1 กรกฎาคมของทุกปี เป็นวันรณรงค์ตรวจเอชไอวี (Voluntary Counseling and Testing Day: VCT Day) และร่วมกันจัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีให้เป็นเรื่องปกติ เพื่อให้ทุกคนทราบสถานะสุขภาพของตนเอง เข้าสู่ระบบการรักษาได้โดยเร็ว นำสู่การลดการถ่ายทอดเชื้อ และลดอัตราการเสียชีวิตจากโรคที่เกี่ยวข้อง

ประเทศไทยแสดงเจตนารมณ์อย่างมุ่งมั่นในการยุติปัญหาเอดส์ภายในปี พ.ศ. 2573 โดยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. 2560 - 2573 ภายใต้เป้าหมาย “ไม่ติด-ไม่ตาย-ไม่ตีตรา” ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวจะสำเร็จได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินงาน และส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนมีความรู้ความเข้าใจตระหนักในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และเข้าถึงการตรวจเอชไอวีทุกครั้งเมื่อมีความเสี่ยง เพราะถ้าหากไม่ทราบว่าตนเองติดเชื้อ จะไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการรักษาได้อย่างทัน่วงที

จากการคาดการณ์โดยคณะทำงานคาดประมาณสถานการณ์เอชไอวี/เอดส์ ประเทศไทย (Spectrum Models โดย Thailand Estimation & Projection Working Group, 8 เมษายน 2568) คาดว่าในปี 2567 ประเทศไทยมีผู้ติดเชื้อเอชไอวี จำนวน 565,598 คน และมีผู้ที่ทราบสถานะการติดเชื้อเอชไอวี จำนวน 538,957 คน คิดเป็นร้อยละ 95.28 แสดงให้เห็นว่า ยังมีอีกหลายคนที่ไม่ได้ตรวจและไม่ทราบสถานะการติดเชื้อเอชไอวีของตนเอง เนื่องจากด้วยหลายสาเหตุ เช่น ไม่ทราบว่าตนเองมีความเสี่ยง ไม่กล้าไปตรวจที่โรงพยาบาลเพราะกังวลเรื่องการตีตราจากสังคม และไม่รู้ว่าจะสามารถตรวจเอชไอวีด้วยตนเองได้แล้ว เป็นต้น ส่งผลให้ไม่ได้เข้าสู่ระบบการรักษา และอาจถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีไปสู่คู่นอนได้โดยไม่รู้ตัว จึงมีความจำเป็นในการส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักและคลายความกังวลในการเข้าถึงบริการตรวจเอชไอวี โดยในปี 2568 ได้กำหนดประเด็นสื่อสารเพื่อการรณรงค์ตรวจเอชไอวี คือ “เอชไอวี ตรวจเร็ว รู้ทัน ป้องกันได้ ตรวจได้ด้วยตนเอง”

ตรวจเร็ว

การตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการดูแลสุขภาพทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ประชาชนไทยทุกคนสามารถรับบริการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีได้ฟรีปีละ 2 ครั้ง ที่โรงพยาบาลภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เพียงแค่นำบัตรประชาชนไปยื่นขอตรวจที่โรงพยาบาลใกล้บ้าน หลังจากมีความเสี่ยงประมาณ 30 วัน ใช้เวลาตรวจไม่นาน และสามารถรู้ผลได้ภายในวันเดียว หากไม่สะดวกเดินทางไปโรงพยาบาล ปัจจุบันมีทางเลือกที่สะดวกมากขึ้น คือ ชุดตรวจเอชไอวีด้วยตนเอง (HIV Self-Test) ซึ่งสามารถตรวจได้ในสถานที่ที่รู้สึกปลอดภัยและสบายใจ ใช้เวลาตรวจไม่นาน และให้ผลเบื้องต้นได้อย่างรวดเร็วภายใน 20 นาที

รู้ทัน

ภายหลังการตรวจเอชไอวี จะทำให้เราทราบสถานะของตนเอง หากพบว่าติดเชื้อจะได้เข้าสู่กระบวนการรักษาด้วยยาต้านไวรัสฟรี ครอบคลุมทุกสิทธิการรักษา ตั้งแต่วันแรกที่ได้รับผลการวินิจฉัย (Same day ART) ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อฉวยโอกาสและส่งเสริมให้มีสุขภาพดีขึ้น หากผลการตรวจไม่พบเชื้อ จะช่วยคลายความกังวลและได้รับคำปรึกษาในการป้องกันการติดเชื้อในอนาคต เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นใจและปลอดภัย

ป้องกันได้

การตรวจเอชไอวีเร็ว และรู้สถานะการติดเชื้อเอชไอวีตั้งแต่ระยะเริ่มแรก มีความสำคัญอย่างมากต่อการป้องกันควบคุมโรค กล่าวคือ เมื่อรู้สถานะการติดเชื้อเอชไอวีเร็วตั้งแต่เชื้อเอชไอวียังมีจำนวนน้อย ระบบภูมิคุ้มกันในร่างกายจะยังไม่ถูกทำลายมาก และเข้าสู่ระบบรักษาเร็วจะทำให้ระบบภูมิคุ้มกันในร่างกายดีขึ้นได้โดยเร็ว ผู้ติดเชื้อจะไม่ป่วยด้วยโรคแทรกซ้อน และเสียชีวิตจากเอดส์ รวมถึงหากรับประทานยาต้านไวรัสอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จนสามารถกดปริมาณไวรัสในกระแสเลือดให้เหลือน้อยกว่า 200 copies/ml จะไม่ถ่ายทอดเชื้อไปยังผู้อื่นได้ หรือที่เรียกว่า Undetectable = Untransmittable (U=U) ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการป้องกันอย่างหนึ่ง (treatment as prevention)

เอชไอวีสามารถป้องกันได้ หากมีความรู้ความเข้าใจและใช้วิธีการป้องกันอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธีกับทุกคน ทุกครั้งที่มีการสัมผัสกันในทุกช่องทาง นอกจากนี้ยังมีทางเลือกในการป้องกันอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การใช้ยาป้องกันก่อนการสัมผัสเชื้อเอชไอวีหรือเพรีพ (Pre-Exposure Prophylaxis: PrEP) การใช้ยาป้องกันหลังการสัมผัสเชื้อเอชไอวีหรือเป็ป (Post-Exposure Prophylaxis: PEP) การป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ถือเป็นก้าวสำคัญในการลดจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ และสนับสนุนเป้าหมายของประเทศในการยุติปัญหาเอดส์

ตรวจได้ด้วยตนเอง

การตรวจคัดกรองเอชไอวีด้วยตนเอง เป็นอีกทางเลือกที่สะดวก ปลอดภัย และเป็นส่วนตัว โดยสามารถเก็บตัวอย่างจากเลือดปลายนิ้วหรือสารน้ำในช่องปาก เพื่อตรวจและแปลผลเบื้องต้นได้ภายใน 1 - 20 นาที (ระยะเวลาขึ้นอยู่กับแต่ละยี่ห้อชุดตรวจที่เลือกใช้) ทั้งนี้ ควรเลือกใช้ชุดตรวจที่ขึ้นทะเบียนจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ซึ่งการตรวจสามารถทำได้หลังจากมีความเสี่ยง 21 - 90 วัน ขึ้นอยู่กับประเภทของชุดตรวจ โดยประชาชนสามารถขอรับชุดตรวจเอชไอวีด้วยตนเองได้ที่หน่วยบริการหรือคลินิกเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนกับ สปสช. สำหรับผู้ที่มีสมาร์ตโฟนสามารถขอรับชุดตรวจผ่านแอปเป่าตังในเมนูสุขภาพ หากผลตรวจพบเชื้อ ควรไปตรวจยืนยันที่โรงพยาบาลและเข้าสู่กระบวนการรักษาทันที หากผลตรวจไม่พบเชื้อ จะได้คลายกังวลและควรเลือกใช้วิธีป้องกันที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้ผลเป็นลบตลอดไป

เนื่องในวันรณรงค์ตรวจเอชไอวี 1 กรกฎาคม 2568 นี้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ขอเชิญชวนหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ตลอดจนสื่อมวลชน ร่วมกันรณรงค์ตรวจเอชไอวี ภายใต้แนวคิด **“เอชไอวี ตรวจเร็ว รู้ทัน ป้องกันได้ ตรวจได้ด้วยตนเอง”** เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี ส่งเสริมให้ผู้ติดเชื้อเข้าสู่ระบบการรักษาโดยเร็ว ลดความรุนแรงและผลกระทบจากการติดเชื้อ ลดการถ่ายทอดเชื้อไปยังผู้อื่น และนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยสามารถดาวน์โหลดสื่อต้นแบบอื่น ๆ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารได้ที่เว็บไซต์กองโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค <https://ddc.moph.go.th/das> พร้อมร่วมกิจกรรมออนไลน์ตลอดเดือนกรกฎาคม เพื่อลุ้นรับของรางวัลได้ที่ Facebook: กองโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค

